

CAIN YE ABEL
Genesis 4:3-16
ỌYỌHỌ UKPEP-ŃKPỌ 4
Eke Ikpọ Owo

IKỌ IBUOT: “Kpukpru owo eke asuade eyen-ete esie edi obom” (1 John 3:15).

I Se Uwa Cain Ye Abel Edade Enọ

- 1 Udọn mmọ ndinyene mfọn Abasi ama ayarare, Genesis 4:3, 4
- 2 Edifọp uwa oro ekemen owut nda-mmama idiok-ńkpọ emi mmọ ekenyenede eto ete ye eka mmọ, Psalm 51:5; 1 Ɗwed Corinth 15:22

II Ukpuhọre Emi Okodude Ke Mme Uwa Emi Ekewade

- 1 Ke ediwa eyenerọn, uwa Abel akasaña ye iyip, Genesis 4:4; Mme Hebrew 9:22; 11:4
- 2 Uwa Cain emi ekedide eke mbuñwum-iñwañ okoto utom edinen-ido idem esie, Genesis 4:3; Isaiah 64:6; Luke 18:9-14

III Iyaresit Cain Ye Obom

- 1 Ufup ye iyaresit edi ñtọnọ idiok-ńkpọ, Genesis 4:5
- 2 Ikadaha ntọt emi ekenode ete ke idiok-ńkpọ ke ana ke enyin usuñ, Genesis 4:6, 7
- 3 Usua ye obom edi akpatre utom idiok-ńkpọ, Genesis 4:8; Matthew 15:19; 23:34, 35; Ɗwed Mbon Galatia 5:19-21; 1 John 3:12

IV Ufen Cain

- 1 Idiok-ńkpọ esie ikedibeke ke enyin Jehovah, Genesis 4:9-10; Mme Hebrew 4:13
- 2 Ema esuñi enye ye isoñ, Genesis 4:11-13; Mme Hebrew 6:7, 8; Jeremiah 17:5, 6
- 3 Ema ebin enye efep ke iso Abasi ye owo, Genesis 4:14; Matthew 25:41.

SE EKPEPDE EBAÑA

Cain ye Abel emi ekedide akpa nditọ-iren iba enọ Adam ye Eve, ekemana ke ini emi owo ama ọkọduọ ọkpọn mfọn Abasi, oro edi, ke adañemi Adam ye Eve ema eketut utọn ke uyo Abasi enyuñ edianare nsaña ye Enye.

Ekeme ndidi ke Cain ye Abel ema efiok ebaña idiok-ńkpọ emi Adam akanamde, enyuñ efiok ete ke “ukpọn eke anamde idiok eyekpa mkpa.” Edi akpanikọ ete ke ema etiñ enọ mmọ ediwak ini ete ke Jehovah ama ọduok iyip mme unam man ofuk idiok-ńkpọ ye but Adam ye Eve. Mmọ ema efiok ete ke oto ke mkpa emi asañade ye eriduok iyip, ke ekeme ndisio isop idiok-ńkpọ.

Ekeme ndidi Cain ama otim etiñ enyin ke utom ufuñ isoñ ye ndikpeme mme mfri iñwañ esie. Enye ama okohore idem abaña nti utom esie, onyuñ ekere ete ke imọ iduhe ke idak iyaresit Abasi, ke imọ imọfọn ikem, oro ọwọrọ, ke imọ inamke idiok-ńkpọ nte ete ye eka imọ, mme nte eyen-eka imọ. Nnyin imekeme ndidọhọ ntem koro enye mikọnọhọ utọ uwa eke akpadade itie esie. Abasi ama otim owuk Adam ye Eve ete: “Kudia ke esit (eto ifiok eti ye idiok): Koro ke usen eke afo adiade ke esit afo eyekpa mkpa,” edi akpanikọ nditiñ nte ke mmọ ema etiñ enọ nditọ mmọ ete ke ndidianare mkpọn Abasi ọwọrọ mkpa.

Uwa Abel ama owut ete ke enye ama ọfiok ete ke imọ ima inam idiok-ńkpọ. Oto mbuotidem enye awa “uwa eke ọfọnde akan eke Cain.” Enye ama onim ke akpanikọ ete se Abasi oyomde edi se ifọnde, inyuñ inende. Mme ama otim añaña enye, mme ikañwañake, enye ama ọbuotidem ete ke ido erikpono emi Abasi onimde edi ñkukure usuñ emi anade owo afiak enyene ebuana ye Abasi, ke uwem emi ye ke uwem emi edidide. Oto ke ọyọhọ mbuotidem ye ñkop-uyo, enye ama ọfiok abaña nte idiok-ńkpọ ọdiokde eti-eti. Edi ke utọ usuñ oro ke mme emana emi etienede ke edem enyene uduot idiok-ńkpọ ke ukpọn mmọ, okposuk edi nte emana mmọ oyomde usuñ ọkpọn akpa idiok-ńkpọ oro. Owo emi ọkọride osim idaha emi enye ọfiokde ndinam eti ye idiok, edi emekde ndinam idiok-ńkpọ, oro edi nditut utọn ke uyo Abasi, ada mkpa ọsok ukpọn esie. Abel ama ọfiok ete ke imọ idu ke idak edinen iyaresit Abasi ye nsinsi edidianare mkpọn Enye. Ekenyene ndiduok uwem, oro edi,

ekenylene ndiduok iyip. Edieke enye oyomde ndibohọ ufen idiok-ńkpọ esie, enye enylene ndida ńkpọ usio-isop nte uwa nsok Abasi.

Cain akada mbuńwum ińwań anam uwa. Etim enam utọ uwa oro, emi edade unam mme inuakudia enam, ańwańa ke ńwed Leviticus 2:1. Ekedi uwa ndida ńkọm nnyuń ńkpọ Abasi emi edide andibot kpukpru ńkpọ, ye Enye emi kpukpru nti ńkpọ ikpohidem etode; edi iyip usio-isop idiok-ńkpọ ikọduhe ke esit uwa emi, emi edide ńkukure usuń ufak ọnọ anam-idiok. Enye okoyom utebe-ikpe oto ke utom ubok esie, akan ke nsuhọre-idem ye ńkop item nnọ uduak Abasi.

Ediwak owo ekpono Abasi ke ukem ido emi mfin. Mmọ eka ufok-Abasi, ekwọ ikwọ, ekop nte okworo-iko ọbọńde akam, enyuń ebuana ke ido edikpono Abasi: edi inyeneke ubiom-ikpe ibańa idiok-ńkpọ. Ke mmọ ema ekebuana ke ido ukpono Abasi ntem, esit mmọ efere, mmọ enyuń efere ebańa ndik iyaresit Abasi. Ke ido erikpono eke etiede ntre, uduot idiok-ńkpọ mmọ iarakere iwut idem; inyuń inamke mmọ ekut enyuń enylene ntak ndiyom Iyip usio-isop. Mmọ eyuhọ ke idem mmọ. Mmọ ekere ete ke mmimọ inam utom mme imọ inọ owo. Mmọ eńwana ndida utom mbom mfuk idiok-ńkpọ mmọ.

“Itoho ke ńkpọ eke nnyin inamde ke edinen-ido, edi oto ke mbom esie ke Enye akanyańa nnyin, ke eriyet nnyin isana, onyuń anam nnyin iworo idi obufa ke odudu Edisana Spirit” (Titus 3:5).

Abel ama okop ubiom-ikpe idiok-ńkpọ ke esit esie. Enye awa uwa usio isop idiok-ńkpọ. Akawa ke mbuotidem man oto ke ididuok iyip enye okpobọ erifen ke idiok-ńkpọ. “Ke ediduok iyip miduhe eridahado inyuń iduhe” (Mme Hebrew 9:22).

Ntiense Ke Esit

Abasi ese esit. Enye ama okut ete ke Abel enylene esit eke ọbuńde, esit eke ekesemede oyom mbom. Enye ekebe ke usuń emi Abasi okonimde, oyom mbom. Enye okonọ uwa usio-isop idiok-ńkpọ kpa nte Abasi eketemede, onyuń oto ke mbuotidem enye enylene ntiense ke esit esie ete ke Abasi ọbọ uwa imọ. “Oto mbuotidem Abel ada uwa eke ọfonde akan eke Cain awa ọnọ Abasi emi otode ke esit etiń ikọ-edian enye, ete, enye edi edinen owo” (Mme Hebrew 11:4).

Mfin nnyin inyeneke ndida eyeneron ndi ndiwa ke ibuoť idiok-ńkpọ nnyin. Jesus edi Eyeneron Abasi, ekenyuń ewa Enye ke kros ke Calvary ke ńkpọ nte isua 2,000 emi ebede, nte usio-isop idiok-ńkpọ ofuri ererimbot. Idiok owo kiet ekededi ekeme ndisańa ńkpere ye esit akpanikọ emi ọbuńde, ayarare mme idiok-ńkpọ esie onyuń ọwọńre okpon mmọ ke ofuri esit esie, ese Jesus, onyuń ọbọ erifen ke mme idiok-ńkpọ esie oto ke mbuotidem, ye ntiense ke esit esie ete ke emefen mme idiok-ńkpọ imọ.

Edu Ukpono Abasi Eke Misańake Ye Iyip

Mfin emi, ediwak owo ekpono Abasi ke ido Cain oto ke ukpep ńkpọ mmọ emi edade mbufiok nduńre esin ke Ikọ Abasi (Christian Science) ye mbon ukpep-ńkpọ obufa eyo emi (Modernism), ye mmọ eken emi ekponode Abasi ke ido emi misańake ye iyip. Edu-ukpono Abasi emi misańake ye iyip anana odudu. Kpukpru ido ukpono Abasi eke etiede ntre enylene ńtọń esie ke Cain. Akpa owo emi ekedide ada-usuń mmọ ekedi owot owo.

Nditọ Israel ema ekut ete ke odudu odu ke iyip eyeneron (eyeneron oro ekedi mbiet Jesus) emi ekewotde ke okoneyo oro mmọ ekeworo ke ison Egypt. Angel afai ama ebe okpon kpukpru ufok eke ekeyetde iyip. Edi ama edi kpukpru ufok ke Egypt eke mikeyetke iyip, ema ewot akpan mmọ. (Exodus 12).

Ukọbọ

Cain akayat esit ye anie, ye Abel mme ye Abasi? Enye akayat esit ye Abasi: koro Abasi mikobohọ uwa esie, ke ntak emi, enye ọwọńre asua Abel. Andidiok ye mme isuńutom esie eyat esit ye Abasi, edi mmọ ewọńre ekobọ nditọ Abasi. Edi oyohọ akpanikọ ete ke akpa utok emi okotibede ke ererimbot okoto ke ido erikpono Abasi. Andidiok asua eti usuń ukpono Abasi.

Mme Owot-Owo Ye Mme Osu-Nsu

Idiok-ńkpọ edi oruń kpukpru idiok erinam. Abasi okodohọ Cain ete, “Edi munamke eti ńkpọ, idiok-ńkpọ ke ana ke enyin usuń.” Onyuń afiak odohọ enye ete edieke enye akpanamde se ifonde, ekpebọ uwa esie. Kpukpru emi etiń ebańa nte esit owo etiede. Edieke idiok-ńkpọ odude owo ke esit, incense emi otode do ọworo nte uwa eke enye awade, isioho “ufik eke enemde” ke iso Ọbọ (Nwed Mbon Ephesus 5:2). “Mbufo edohọ edinen owo ete, ke ọfon: . . . ifonke fon inọ idiok owo! Ke ọdiok” (Isaiah 3:10, 11).

Iso Cain ama akabare akpai. Etiñ ebaña mme anam idiok ete ke “Nwut-iso mmọ” ọbọrọ abaña mmọ. Isinenyin eke okodude ke esit esie akada iyaresit edi, iyaresit aman usua, usua onyūñ anam enye owot Abel. John, isuñ-utom etiñ ọnọ nnyin ete ke owo eke asuade eyen-ete esie edi owot owo. Cain ekedi owot owo ke enyin Abasi mbemiso enye akam ananam idiok erinam oro, koro Abasi esede owo esit.

Idiok-ńkpọ kiet aman efen, koro ke ini Abasi obupde Cain ebiet emi eyen-eka esie, Abel odude, enye ama osu nsu ete “Mfiokke.” Ikọ Abasi asian nnyin ete “mme owot owo. . . ye kpukpru mme osu-nsu udeme mmọ eyedu ke akwa mkpodiho emi asakde ye ikañ ye brimstone” (Eriyarare 21:8).

Jesus ama etiñ ọnọ mme Pharisee ini kiet ete “mbufo edi nditọ ete mbufo kpa Satan, enyūñ eyom ndinam obukpo udọñ ete mbufo. Enye edi owot-owo toto ke eritọñ, ikonyūñ isọñọke ida ke akpanikọ koro enye minyeneke akpanikọ ke esit esie. Ke ini enye osude nsu enye osio se idude ke esit esie etiñ: Koro enye edi osu-nsu, ye ete nsu” (John 8:44).

Erifuk

Ndusuk Cain ama ekere ete ke imọ imekeme ndidip idiok-ńkpọ eke enye akanamde, ke owo idinyūñ ifiokke. Tutu osim emi ediwak owo eñwana ndinam ntre. Ediwak ini anam-idiok osuk oyom ndifuk mme idiok-ńkpọ esie nnyūñ ndip mmọ ke enyin owo. Mbume emi Abasi okobupde abaña ebiet emi Abel odude ama ọsọsọ edemere ubiom-ikpe ke esit Cain ke abaña ndudue esie onyūñ anam iyaresit esie asak nte eke akpa. Ke ikpikpu eriñwana ndidip Abasi akpanikọ, enye ama ọbọrọ, “ndi ami ndi andikpeme eyen-eka mi?” “Edi kpukpru ńkpọ ena iferi ye ata iñwañ-iñwañ ke enyin Abasi emi nnyin isañade ńkpọ ye Enye” (Mme Hebrew 4:13).

“Udukemeke Ndidibe Ke Iso Abasi, Enyin Esie Ke Esese Fi”

Ebin Enye Efep Ke Iso Abasi

Cain ama ọwọrọ ọkpọñ iso Abasi nte nyoñ ye andiyo ke isọñ. Abasi ama ọtọt enye ete ke idiok-ńkpọ ke ebet ke enyin usuñ. Sia enye mikadaha item emi; ubierikpe ama etiene ke edem. Cain ama okut ete ke ufen imọ okpon akan nte ikemedede ndibiom. Mbiomo idiok-ńkpọ ọdọdiọñ odobi ọnọ anam-idiok. Ediwak owo esitiñ nte mbiomo idiok-ńkpọ ekefikde mmimọ. Edi, O! sese nte Abasi ọyọhọde ye mbom edieke anam-idiok edikabarede esit! Jesus ọdọhọ ete “Etiene Mi, kpukpru mbufo emi ekpade mba enyūñ ebiodede edidobi mbiomo, ndien Ami nnyenọ mbufo nduok-odudu” (Matthew 11:28).

Edieke Cain okokutde ete ke ndibin imọ ke iso Abasi mfep ke ererimbot emi edi ufen eke okponde akan imọ ndibiom, ekere didie ndien abaña ndibin owo mfep ke iso Abasi ke nsinsi, nsin ke hell emi asakde ikañ? Oro edi utit uwem idiok-ńkpọ. Idiok-ńkpọ abahare owo ye Abasi. Baba idiok-ńkpọ ididukke ke heaven. “Ukpọñ eke anamde idiok eyekpa mkpa” (Ezekiel 18:4).

Emi ekpenyene ndidi akamba ntọt nno kpukpru owo eke ekotde ukpẹp-ńkpọ emi! Fehe duk idak iyip man ọbọhọ, nyūñ dibe do man eyet fi asana. “Edieke nnyin iyararede mme idiok-ńkpọ nnyin, Enye edi anam-akpanikọ onyūñ enen, ete ifen mme idiok-ńkpọ nnyin, inyūñ iyet nnyin isana ke kpukpru mme ukwańkpọ” (1 John 1:9). “Owo eke odipde idiok ido esie idikwe unen; edi owo eke ayararede, onyūñ ọkpọñde mmọ, eyekut mbom” (Mme Nke 28:13).

MME MBUME

- 1 Nso idi ntak emi Cain akayatde esit?
- 2 Nso ntak ke Abasi ọkọnọ Cain emi akanamde Enye esin uwa esie?
- 3 Nte Abasi ama owut Cain idiok-ńkpọ esie mbemiso enye owot eyen eka esie?
- 4 Siak ita ke otu mme idiok-ńkpọ emi Cain akanamde?
- 5 Nte uduot Cain ke esuk eka iso edu tutu osim emi?
- 6 Nso idi ntak emi uwa Abel “ọkọfonde akan” eke Cain?
- 7 Nte Abel ekedi edinen owo? Anam didie ọfiok?
- 8 Nwede Jude etiñ abaña mme anie ke ndidọhọ ntem: “koro mmọ ekesañade ke afañ Cain.”